

שערוריית מיסחר העתיקות הבלתי־חוקי פורצת שוב

לת ארצות־הברית כקרון שאינה נושאת ריווחים. לקרון כזו אין רשות לעשות עסקים כלשהם ובוודאי שלא למכור עתיקות. מציין השופט כהן בדו"ח חקירתו: „לא יכולתי לקבל ממחלקת העתיקות את המידע שביקשתי בדבר הוצאת רישיונות ייצוא ל„משכית“. לעת עתה עלי להניח שרשיונות לייצא עתיקות אלה למעשה לא ניתנו.“

בשלב זה לא נותר לשופט כהן אלא להעביר את מימצאיו לידיעת גופים ואישים שונים. כתוצאה מכך התפוצצה הפרשה השבוע. שריהנינון, יגאל אלון, ביקש מהיועץ־המשפטי לממשלה, מאיר שמגר, לבדוק אם לא היתה עבירה במשלוח העתיקות של דיין דרך קרן התרבות. בזה כנראה יסתיים העניין. כי שמגר כבר הוכיח בעבר שאין לו אומץ לצאת נגד דיין בפרשה זו. אופיינית, שוב, היתה תגובת אמצ"ע התיקשורת לידעה זו, שפורסמה לראשונה בהארץ. אף עתון לא ציטט אותה. הרדיו והטלוויזיה שתקו. רק ידי

רים בקשר למשלוחים של משכית. וירשובסקי לא היה מוכן להשלים עם מימצאי החקירה הפנימית ועם נסיגת נות ההשתקה של הפרשה. לפני שפרש במועצת הקרן לפני ארבעה חודשים, בתום שתי תקופות כהונה, היפנה את תשומת־ליבו של היו"ר החדש של הקרן, השופט העליון חיים כהן, לפרשה. תבע לחקור בענין. כהן, כאיש חוק, לא יכול היה להתעלם מהפרשה, החל לבדוקה.

העניין עצמו אינו חדש. גילויי העולם זה על עסקות העתיקות של דיין, הכילו מידע מקיף כיצד משווק דיין את עתיו קצתיו ברחבי העולם, כשהן נתונות ברקופסאות מיוחדות ונושאות את הכתובת: „מאוספו הפרטי של משה דיין“, כשרחמימית של שריהנינון מצורפת אליהם. בזכות חתימה זו עולה ערכם של העתים קות ואספנים חובבים משלמים עבורם אלפי דולארים הזורמים לחשבוננו הפרטי של דיין.

רק לפני שבוע גילה הפסל והתפאורן דני קראוואן, במכתב שכתב למערכת

סוכנות המכירות
מאירה גרא, נציגת קרן התרבות ישראל— אמריקה בניו־יורק, שהעבירה את עתיקות דיין לארצות־הברית למכירה. מאירה היתה בשעתו עוזרתה הקרובה של רות דיין.

כר מוכרות עתיקות דיין

פצת־זמן שהונחה מתחת לעסקי העתיקות של שריהנינון משה דיין, התפוצצה השבוע.

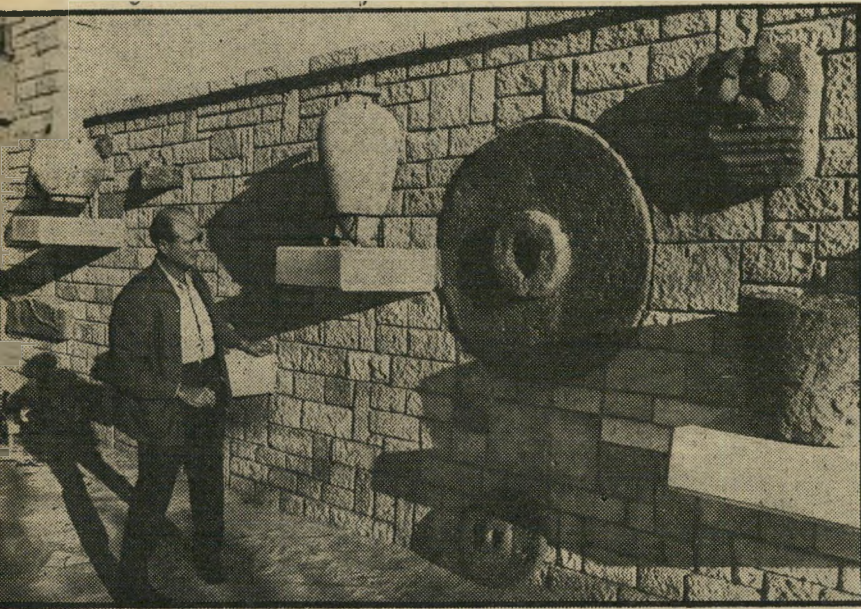
הפצצה הונחה לפני כשנה, כאשר יצא העולם הזה במערכה ציבורית מקיפה נגד עסקי העתיקות הבלתי חוקיים של שריהנינון. העולם הזה נשאר כודר בי מערכה זו, כשכל המימסד השלטוני והחברתי מעדיף להעלים עין ולהתעלם משוד העתיקות של השר הנערץ.

באותה תקופה קלטו אוזניו של עורך־הדין מרדכי וירשובסקי, היועץ המשפטי של עיריית תל־אביב, כמה שמועות ש־זיעזעו אותו. וירשובסקי, 42, יליד גרמניה, היה באותה תקופה חבר במועצה הציבורית של קרן־התרבות אמריקה־ישראל.

קרן זו היא מוסד פילנתרופי, הממומן מכספי נדבנים ומכספי תשלומים שחייבת ממשלת־ישראל לממשלת ארצות־הברית ונשארים בארץ. עיקר תפקידו של המוסד: עידוד כשרונות צעירים, במיוחד בתחום המוסיקה, שורה ארוכה של מוסיקאים ישראלים ידועים־שם התחילו את הקאריירה הבינלאומית שלהם בסיועה של הקרן. וירשובסקי, כמו אישי ציבור אחרים, היה חבר במועצת הקרן מאז שנת 1966, לא בחוקף היותו היועץ־המשפטי של עירי

הסטודנטים התביישו

באותה תקופה עמד בראש מועצת הקרן ח"כ יצחק נבון, מי שהיה חברו של דיין ברפ"י. נעשו אז מאמצים לטשטש העקבות. רפאל מולכו, חבר הנהלת הקרן ומראשי בנק דיסקונט, מונה כחוקר בפרשה. מסקנותיו היו כי „אין הדבר רציני“. גם פרוטוקול השיבה בה השמע וירשורסקי את האשמותיו תוקן. במקום דו"ח סטגוגרפי של דבריו צויין בפרוטוקול על „השגות“ ו„חתימות“ שהיו לכמה חברי

הנדיב הידוע
משה דיין, הנראה כאן בגן העתיקות שבביתו בצהלה, הוצג השבוע על ידי עוזריו כנדבן, שתרם עתיקות לעט" קני המגבית בארצות־הברית. כמובן, זוהי ידיעה בקמצנותו המופלגת.

עוד אחרונות מיהר להדפיס גירסה מסול־פת של דובר שריהנינון, נפתלי לביא, כאילו מימצאי הבדיקה של השופט חיים כהן קבעו שלא היתה כאן עבירה על החוק ושחפצי העתיקות הוצאו מהארץ ברשיון. היה זה כמובן שקר גלוי.

טענה מגוחכת

כאשר ניסן כתבי שידורי־ישראל ל־שדר כתבה רדיופוניית על הפרשה, היה זה שוב נפתלי לביא שהתערב אצל מנהל החדשות, עמוס גורדון, מנע את השידור בטענה המגוחכת „שמכיוון שהיועץ המשפטי מטפל בענין, אין טעם שרשות השידור תעסוק בזה“. לפי אותו הגיון „אין טעם“ ל־שדר כל ידיעה שרשויות משפטיות כלשהן מטפלות בה.

מובן שהשערוריה אינה מסתיימת בני־צול קרן פילנתרופית להברחת עתיקות לארצות־הברית. כל השאלות שליוו את פרשת שוד העתיקות של דיין מתחילתה, צצות מחדש ומחייבות תשובה:

- מה עושה דיין עם מטבע־החוק ש־הוא מקבל עבור עתיקותיו?
- האם הוא מצהיר על רווחיו מסחר העתיקות הבלתי־חוקי למס־ההכנסה?
- האם מטבע־החוק שהוא מקבל עבור עתיקותיו מופקד בארץ או בחו"ל?
- האם אין הוא עובר לא רק על חוק העתיקות, אלא גם על חוקי המסחר בי מטבע הזר?

כל זמן ששרי ממשלת־ישראל לא יתנו תשובה לשאלות אלה, הם שותפים לקשר של חתיקה והשתקה, שנועד לחפות על גיליונותיו הארכיאולוגיים והכספיים של שריהנינון. שהחוק אינו קיים בשבילו.

הארץ: „לפני שנים, בביאנלה הבינלאומית לעתיקות בפלצוריסטרוצי שבפירנצה, הציג סוחר ישראלי למכירה פריטים מ־אוספו של דיין, שהיו חתומים על ידי שריהנינון. ישראלים רבים, וביניהם סטודנטים הלומדים בפירנצה, התביישו לראות תופעה זאת, אשר השאירה רושם רע מאוד באיטליה. הרגישה במיוחד ל־נושא שימור העתיקות. לוא היה קורה דבר דומה לזה באיטליה, ושר בממשלה האיטלקית היה מציג אוספים של חפצי עתיקות לאומיים למכירה בארץ אחרת, היה הדבר גורם לשערוריה.“

הידידה „לא ידעה“

בארץ נמכרו עתיקות של דיין במשכית, שנהלה על־ידי אשתו לשעבר, רות דיין. חקירותיו של השופט חיים כהן העלו כי העתיקות של דיין הוזמנו על־ידי הגב־רל מאירה גרא, מנהלת קרן התרבות ישראליה. מאירה גרא, שנתנה לשופט כהן „הבינה הגברת גרא כי בידי משכית היו רשיונות הייצוא הדרושים.“

נראה כי השופט כהן נפל כאן קורבן לטעות. מאירה גרא היתה במשך שנים רבות עוזרתה הקרובה של רות דיין, הכריזה מקרוב את כל עיסקי העתיקות של משה דיין, היא ידעת משהיה קרובה של משפחת דיין ונראה כי השתמשה בחסות הקרן כדי להעביר משלוחי עתיקות ל־ארצות־הברית, „למכירה“, כפי שמציין השופט כהן.

עובדה זו כלשעצמה היא המורה ביותר, שכן קרן התרבות מוכרת על־ידי ממש